

Helsingin
kaupunginmuseon
asiakaslehti
Helsingfors
stadsmuseums
kundtidning

1 | 2002

sofia

Paperi- konservaattori PARANTAJANA

Museoarkiston
aarteet

Helsingissä 14.1.2002

Selatessani tähän Sofia-lehteen kirjoitettuja artikkeleita tulin jälleen ajatelleeksi, miten moninaiset asiat ympärillämme, niin pienet kuin suuretkin, kantavat viestiä menneestä. Sataman mahtavat laivat, lipastonlaatikon pohjalla viruva vanha elokuvalippu, mukulakivikadun muhkurainen pinta, akileijan siro kukka, tienvarren harmaa mökki tai jopa Aleksin joskus peittävä tulvakivi voivat kaikki kertoa meille jotakin siitä, mitä oli ennen meitä ja mikä on tehnyt meidän elämämme ja maailmamme sellaisiksi kuin ne ovat.

Usein ohitamme nämä hiljaiset viestit, koska niitä välittävät niin kovin arkipäiväiset esineet ja asiat. Emme ehdi kiireiltämme jäädä niitä pohtimaan emmekä puutteellisine tietoinemme osaa tulkita niiden sanomaa. Varmasti selviydymme arjestamme ilman jonkin kukkasen tai mökkipahasen tarinaa, mutta jäämme silloin myös paitsi monesta ajatuksesta ja oivalluksesta, jotka tekevät elämästämme rikkaamman. Tieto meitä ympäröivän maailman pienenkin yksityiskohdan sidoksista aikaan, kulttuuriin ja ihmiskohtaloihin tekee hieman helpommaksi meidänkin olomme osana tätä maailmaa.

Museon tärkein tehtävä on auttaa näitä hiljaisia viestejä säilymään ja tehdä niiden sanoma ymmärrettäväksi nykyajan ihmisille. Siksi paperikonservaattori hoivaa hellin käsin kellastunutta ravintolakuuttia, siksi maakuntamuseotutkija kiertää vakuuttamassa kunnanisiä museomattilaisten palkkaamisen mielekkyydestä, siksi museonopas vaalii kesä kesän jälkeen perintökonhahuttuaan, siksi tutkijat ponnistelevat luodakseen entistäkin havainnollisemman ja antoisamman näyttelyn. Toivon, että tämäkin Sofia-lehden numero tekee museon työn, sen tekijät ja tulokset lukijoille tutummiksi.

Helsingfors 14.1.2002

När jag bläddrade igenom artiklarna som hade skrivits för det här numret av Sofia, kom jag igen att tänka på hur mångahanda saker och ting runt omkring oss, såväl stora som små, bär ett budskap från det förflutna. De mäktiga båtarna i hamnen, den gamla biobiljetten som ligger på botten av byrålådan, den ojämna kullerstengsgatan, den sirliga aklejan, den gamla stugan vid väggkanten och t. o. m. översvämningen som ibland täcker Alexen, kan alla berätta oss något om det som fanns före och gjorde vårt liv och vår värld sådana som de är.

Vi går ofta förbi de här tysta budskapen, eftersom de bärs av så vardagliga föremål och företeelser. I all hast hinner vi inte stanna för att fundera på dem och p. g. a. våra bristande kunskaper kan vi inte tolka vad de har att säga. Visst klarar vi oss i vår vardag utan att känna till historien om någon liten blomma eller stuga, men då förblir vi också utan många tankar och insikter som berikar vårt liv. Kunskap om de band, som en mindre detalj i vår värld har med tiden, kulturen och människoöden, gör det litet lättare också för oss att vara en del av denna värld.

Museets viktigaste uppgift är att hjälpa de här tysta budskapen att bevaras och göra deras innehåll förstäligen för våra dagars människor. Det är därför som papperskonservatorn vårdar med silkesvantar ett gulnat restaurangkvitto, landskapsmuseiforskaren åker runt och försöker övertyga kommunala beslutsfattare om hur nyttigt det är att anställa en yrkeskunnig museiarbete, museiguident sköter sina stormhattar sommar efter sommar och forskarna strävar efter att skapa en ännu åskådligare och mera givande utställning. Jag hoppas att också detta nummer av Sofia gör läsarna närmare bekanta med museianställda, museets arbete och dess resultat.

Leena Arkio-Laine
museonjohtaja, museidirektör

1/2002
sofia
Helsingin
kaupunginmuseon
asiakaslehti
Helsingfors
stadsmuseums
kundtidning

Päätoimittaja/Huvudredaktör Leena Arkio-Laine, museonjohtaja/museidirektör **Toimitus/Redaktion** Helsingin kaupunginmuseo, tutkija-tiedottaja Jere Jäppinen **Osoite** PL 4300, 00099 Helsingin kaupunki, Puhelin (09) 169 3933, Telekopio (09) 667 665 **Adress** PF 4300, 00099 Helsingfors stad, Telefon (09) 169 3933, Telefax (09) 667 665 **Kotisivu/Hemsida** www.hel.fi/kaumuseo **Sähköposti/E-post** kaupunginmuseo@hel.fi **Ulkoasu/Lay out** Laine & Sandqvist **Kirjapaino/Tryck** Suomen Graafiset Palvelut Oy
ISSN 1457-9049. Seuraava lehti ilmestyy elokuussa. Följande nummer utkommer i augusti.

- 4 Helsingin olemusta etsimässä
- 7 Tulkintaa ja valtaa
- 8 Arkistokokoelmassa on 40 000 muistoa
- 12 Paperikonservaattori parantajana
- 14 Museon piha kukkii
- 16 Katumuseo istuu jalkaan
- 18 Kaksi vuosikymmentä maakunnallista museotyötä
- 20 Hertonäs

22 Uutisia

- 24 Helsinki Helsingin alla
- 26 Brief in English
- 26 Programme for Spring and Summer 2002
- 27 Program för våren och sommaren 2002
- 28 Kevään ja kesän 2002 ohjelma

Kansikuva: Paperikonservaattori Erna Vlassova tutkii Johan Knutsonin akvarellin kuntoa.

Valokuva: Helsingin kaupunginmuseo/Sakari Kiuru

8

Jääkiekkomestaruuden muisto säilyy museo-arkistossa.

14

Touko-kuussa museotyö voi näyttää tältäkin.

24

Jalat kastuvat keskustan kaduilla – kadonneen Kluuvinlahden paluu?

Helsingin olemusta

Helsingin kaupunginmuseon uudessa suurnäyttelyssä “Horisontissa Helsinki!” luodaan katsaus kaupungin koko historiaan ja nostetaan esiin niitä ilmiöitä, jotka ovat juuri Helsingille ominaisia.

Kuvan pronssinen Taide-veistos on kopio Aleksanteri I:n patsaan yhdestä jalustahahmosta. Veistos on kuulunut senaattori Leo Mechelinille, joka aloitti Helsingin kaupunginvaltuuston ensimmäisenä puheenjohtajana 1876.

Elanto ja Elannon leipä ovat olleet käsitteitä Helsingissä. Kuvassa Elannon lähettipojan polkupyörä. Lähetin työ on ollut monelle helsinkiläispojalle portti työelämään.

Helsingin kaupunginmuseossa, Sofiankatu 4:ssä, avataan maaliskuussa 2002 uusi koko Helsingin historian kattava näyttely “Horisontissa Helsinki!”. Siinä on tarkoitus kertoa kaupungin 452-vuotinen historia pähkinäkuoressa. Kohdeyleisönä ovat erityisesti koululaisryhmät. Siksi näyttelyssä on tavoiteltu sitä, että keskeiset asiat esitetään selkeästi ja mielenkiintoisesti. Sofiankadulla vuosina 1996–2001 ollut Aika-näyttelyä moitittiin usein vaikeaselkoiseksi,

ja monien kävijöiden mielestä siinä ulkoinen esittämistapa korostui sisällön kustannuksella.

“Horisontissa Helsinki!” -näyttelyn toinen tärkeä kohderyhmä ovat turistit, niin kotimaiset kuin ulkomaiset. Sofiankatu sijaitsee keskeisellä paikalla Helsingin historiallisessa empirekeskustassa, joka varsinkin kesäaikaan vilisee matkailijoita. Heille on tarkoitus antaa hyvä yleiskatsaus kaupungin historiasta ja kaupunkilaisten elämästä.

etsimässä

Ei vain pääkaupunki

Näyttelyssä halutaan tuoda esille kaupungin ja kaupunkilaisten identiteetin kannalta keskeisiä ilmiöitä. Helsingin monipuolisuus tuotti kuitenkin vaikeuksia käsikirjoitusta tehtäessä. Tänä päivänä Helsinki näyttäytyy monille ennen kaikkea pääkaupunkina, vallan keskuksena. Muualta Suomesta katsottuna kaikki helsinkiläiset edustavat Helsingin herroja, jotka päättävät koko maan asioista – siitä huolimatta, että useat päättäjät tulevat Helsinkiin nimenomaan maan muista osista. Harva kuitenkaan muistaa, että Helsinki on ollut tärkeä hallintokaupunki vasta alle kaksi vuosisataa, vähemmän kuin puolet historiastaan.

Näyttelyssä korostuu Helsingin rooli valtaapitävien, kuninkaiden ja keisareiden suunnitelmissa. Kaupungin kannalta keskeiset tapahtumat, kuten perustaminen 1550 ja korottaminen pääkaupungin asemaan 1812, ovat liittyneet suurempiin historiallisiin kokonaisuuksiin. Helsingin perustaminen ei ollut irrallinen tapahtuma, vaan osa Kustaa Vaasan kauppa- ja valtapoliittikkaa. Ilman Aleksanteri I:n päätöksiä Helsingin asema olisi ollut vallan toinen 1800-luvulla ja siitä eteenpäin. Näyttelyn jakautuminen

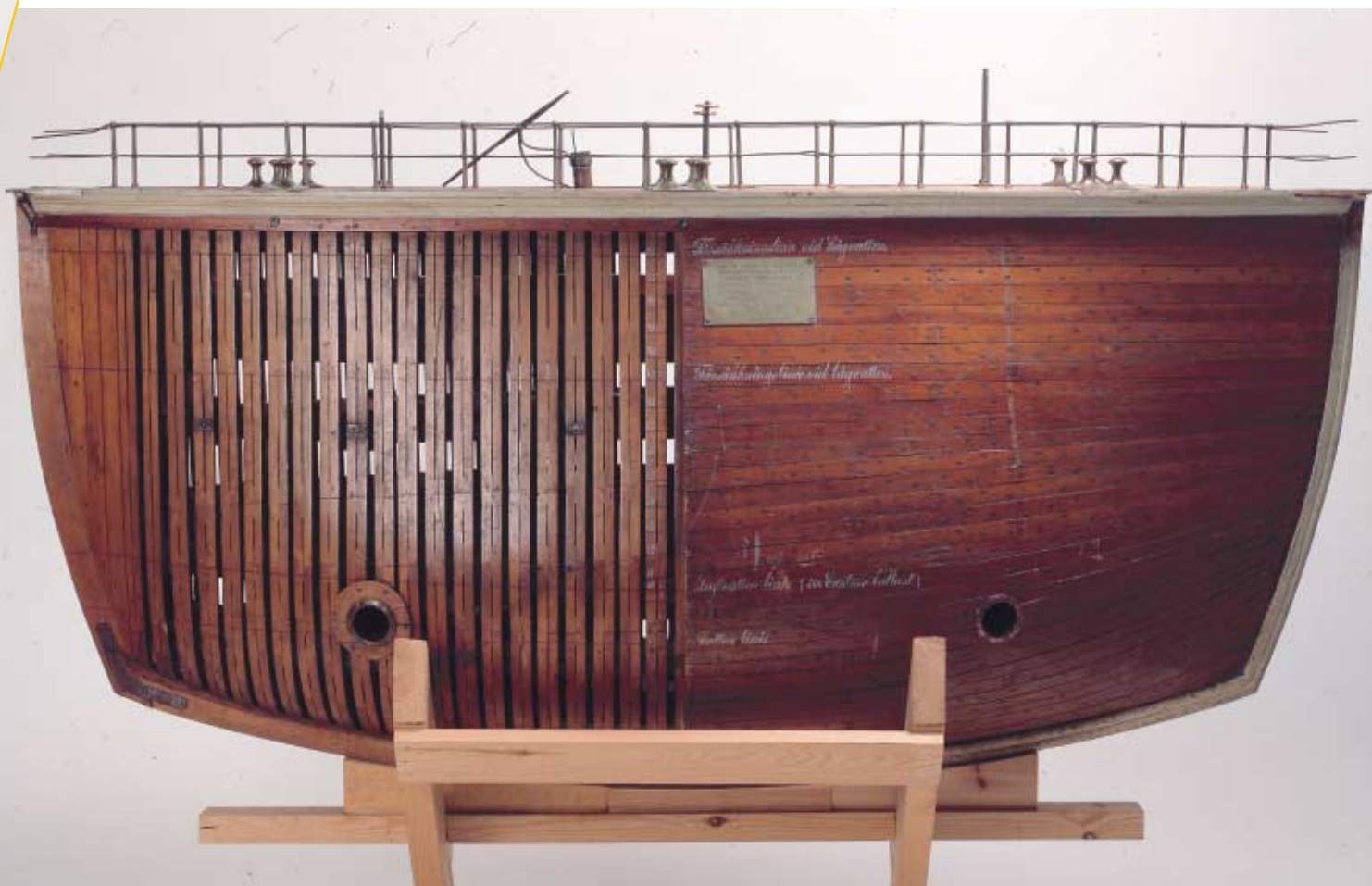
kolmeen osaan, Ruotsin vallan (1550–1809), Venäjän vallan (1809–1917) ja itsenäisyyden aikaan (1917–), korostaa Helsingin historian yhteyttä koko Suomen ja Euroopan vaiheisiin.

Ajankohtaisena teemana “Horisontissa Helsinki!” nostaa esille muutospaineet, jotka kohdistuvat kansalliseen ja paikalliseen identiteettiin. Yhdentyvissä Euroopassa kansallisen identiteetin merkitys on painumassa takalalle, mutta alueellista identiteettiä halutaan vahvistaa. Eurooppalaiset kaupungit ja maakunnat etsivät omasta historiastaan aineksia, jotka erottavat ne kilpailijoistaan ja vahvistavat niiden omaleimaisuutta. Helsingin kohdalla monikulttuurisuus ja sen puute ovat nousseet keskustelunaiheiksi, ja siksi näyttelyssä nostetaan esiin kaupungin rikas monikulttuurinen menneisyys, jonka muistot unohtuivat lähes tyystin 1900-luvun itsenäisessä Suomessa.

Meri ja teollisuus

Usein käytetyn kielikuvan mukaan Helsinki on Itämeren tytär. Tähän tiivistyy pitkä jakso kaupungin historiaa. Helsinki perustettiin nimenomaan kauppa- ja satakkaupungiksi, kilpailemaan Tallinnan

Hietalahden telakan sulkuportin pienoismalli. Vuonna 1868 käyttöön vihitty telakka jatkaa edelleen laivanrakentamisen perinteitä Helsingissä. Pienois-mallia käytettiin Teknisen korkeakoulun opetusvälineenä.

Pukukankaan sovitusteline, jota on käytetty vaatturien ammattikoulussa. Kangas asetettiin telineen takapuolelle, jolloin kankaan väriä ja kuviota voitiin tarkastella etupuolen pukumiehen päällä.

kanssa itään suuntautuvasta kaukokaupasta. Kaupungin merellinen luonne korostuu monin eri tavoin. Laivanrakennus on ollut osa kaupungin identiteettiä jo siitä lähtien, kun Vanhankaupunginlahdella ryhdyttiin rakentamaan laivoja Ruotsin laivastolle 1550-luvulla. Hietalahden telakalla valmistuvat loistoristeilijät jatkavat perinnettä, joka on yhtä vanha kuin koko kaupunki.

Mutta ei Helsingin olemusta voi pelkästään merellisyyteen puristaa, vaan siitä löytyy yllättäviäkin aineksia. Monille suomalaisille Tampere edustaa teollisuuskaupunkia, jossa tehtaiden savupiiput ovat antaneet lähtemättömän leiman kaupunkikuvaan. Harva pitää Helsinkiä lainkaan teollisuuskaupunkina, vaikka Helsinki oli Suomen suurin teollisuuskeskus sata vuotta sitten. Tämä johtuu varmasti siitä, että teollisuus ja työväestö ovat jääneet Helsingin ja sen asukkaiden muiden piirteiden varjoon. Siksi ”Horisontissa Helsinki!” -näyttelyssä helsinkiläinen teollisuus ja elinkeinoelämä on nostettu keskeisiksi teemoiksi. Kävijöille esitellään kuuluisia helsinkiläistuotteita Arabian kaakeliuuneista Sinebrychoffin oluisiin. Näyttelyssä kurkistetaan myös sekä tehtaanomistajien että työläisten elämään.

Pieni ja suuri kaupunki

Kolmantena tärkeänä teimana käsitellään kysymystä, mitä kaupunkilaisuus on merkinnyt helsinkiläisille. Näyttelyssä tuodaan esille, miten kaupunkilaisten arkielämä on muuttunut. Pari ensimmäistä vuosisataa Helsinki oli pieni puutalokaupunki, jossa asui korkeintaan pari tuhatta asukasta. Kaupungin raju kasvu alkoi 1800-luvun lopulla ja viimeistään 1920-luvulla helsinkiläiset tunsivat elävänsä modernissa suurkaupungissa.

Kaupunkilaisten vaikutusmahdollisuudet ovat parantuneet 1800-luvun lopulta alkaen. Siihen saakka Helsingin asioista päätti kaupungin porvaristo, johon eivät kuitenkaan kuuluneet läheskään kaikki kaupungin asukkaat. Samoihin aikoihin Helsingin

kaupungin merkitys työnantajana kasvoi, kun kaupunki otti huolehtiakseen puhtaasta juomavedestä sekä katujen kunnostamisesta ja valaisemisesta. Kaupungin toimialat monipuolistuivat edelleen 1960-luvulta lähtien, kun sosiaalisten palvelujen tuottaminen alkoi toden teolla. Tällä hetkellä Helsingin kaupunki on Suomen suurin työnantaja.

Monet tärkeät teemat joudutaan käsittelemään pintapuolisemmin. Esimerkiksi Helsingin rooli tärkeänä koulukaupunkina, erityisesti korkeimman opetuksen työssijana jää varjoon. Koska Koulumuseossa voi tutustua perusteellisesti kansakoululaitoksen kehitykseen, Sofiakadun uudessa näyttelyssä nostetaan esiin lähinnä yliopiston merkitys. Kun Suomen ainoa yliopisto siirrettiin vuonna 1828 Helsinkiin, vaikutukset näkyivät nopeasti kaupunkikuvassa niin komeina uudisrakennuksina kuin värikäänä ylioppilaselämänä. Yhä edelleen yliopisto ja muut oppilaitokset vetävät Helsinkiin joka vuosia uusia ihmisiä, mikä pitää Helsingin nuorekkaana ja innovatiivisena.

Vasta suuri alueliitos vuonna 1946 laajensi Helsingin lähes nykyisiin mittoihinsa. ”Horisontissa Helsinki!” -näyttelyssä näiden uusien helsinkiläisalueiden menneisyyttä halutaan esitellä ajalta ennen kaupunkiin liittämistä. Monille kaupunkilaisille oman kaupunginosan identiteetti on ainakin yhtä tärkeä asia kuin koko kaupungin. Siksi on tärkeä tuntee lähiönsä menneisyys mahdollisimman hyvin. Jo näyttelyn prologissa, jossa Helsingin historia esitetään pähkinänkuoressa, katsotaan kauas menneisyyteen kaupungin nykyisten rajojen sisällä. Helsingin vanhin asutus ei suinkaan sijainnut kaupungin nykyisessä keskustassa. Helsingin monet ikivanhat, jopa keskiaikaiset paikannimet, kartano- ja kesähuvilat kertovat monen kaupunginosan vuosisataisesta historiasta.

Horisontissa Helsinki!
Helsingin kaupunginmuseossa, Sofiakatu 4
16.3. alkaen ma–pe klo 9–17, la–su klo 11–17

Tulkintaa ja valtaa

Näyttely avaa näkökulmia menneisyyteen

Helsingin historian esittäminen museossa on haastava tehtävä. Miten näyttää tapahtumia ja ilmiöitä viidensadan vuoden ajalta kiinnostavasti? Miten tulkita menneisyyden viesti niin, että nykyihminen ymmärtää sen? Miten luoda näyttely, joka innostaa, antaa elämyksiä ja oivalluksia?

Näyttelyn suunnitteleminen on valintaa, näkökulmia – ja valtaa. Kaupunginmuseon 1990-luvulla toteuttama näyttelytrilogia Muisti–Aika–Tunne heijastaa useita lähestymistapoja kaupungin menneisyyteen. Kukin näyttely toimi ja toimii itsenäisenä kokonaisuutena, ja niiden tekotapa oli erilainen. Varsinkin Tunne-näyttely haastaa henkilökohtaisella otteellaan katsojan osallistumaan ja jakamaan omia kokemuksiaan ja tunteitaan myös muille. Nämä näyttelyt todistavat, että menneisyyttä voi esittää ja lähestyä lukemattomista eri suunnista ja näkökulmista, ja myös siitä, että menneisyyttä täytyy tulkita yhä uudelleen.

Uutta näyttelyä suunniteltaessa joudutaan yhä uudelleen palaamaan peruskysymysten äärelle. Koska kaikkea ei voi kertoa, on näkökulman ja esitystavan valitseminen

keskeinen tehtävä. Mitä ja miten esitetään ja kenelle näyttely suunnataan? Työryhmän yhteinen näkemys ei välttämättä synny aina nopeasti ja helposti. On valittava, mitä seikkoja painotetaan, kerrotaanko yleisistä kehityskuluista, ihmisten arjesta, elämän varjopuolista, valitaanko kronologinen vai temaaninen lähestymistapa. Näyttelyn visuaalinen esillepano on lisäksi kokonaan oma lukunsa. Kaupunginmuseon uudessa ”Horisontissa Helsinki” -näyttelyssä lähestymistapa on sekä kronologinen että temaaninen. Asioita tarkastellaan sekä vallan että ihmisten arjen näkökulmasta.

Näyttelysuunnittelun perusajattelu on kuitenkin aina sama. Meillä on viesti menneisyydestä, jonka haluamme kertoa omille aikalaisillemme. Museon hallussa oleva esineellinen kulttuuriperintö täytyy tulkita niin, että nykyihminen voi sen ymmärtää. Tiedon ohella haluamme antaa elämyksiä, mutta myös auttaa eläytymään toisten aikakausien ajattelutapoihin, tunnelmiin, arvostuksiin, sanalla sanoen maailmankuvaan. Elämän perusasiat ovat kautta vuosisatojen koostuneet samoista elementeistä, joita ovat koti, elannon hankkiminen, yhteisössä eläminen ja sosiaaliset suhteet.

Nykyajan museokerronnan keinoin yritämme havainnollistaa ja tulkita parhaan ymmärryksemme mukaan menneiden suku-

Käsityö, ammattikuntalaitos, ruoka ja juoma sekä porvariskotien esineistö ovat muutamia niistä Helsingin historian ilmiöistä, joista helsinkiläisen tinavalurin Gustaf Forsströmin vuoden 1800 paikkeilla tekemän tuopin avulla voisi kertoa. Kaikki tieto ei mahdu näyttelyyn, vaan on valittava.

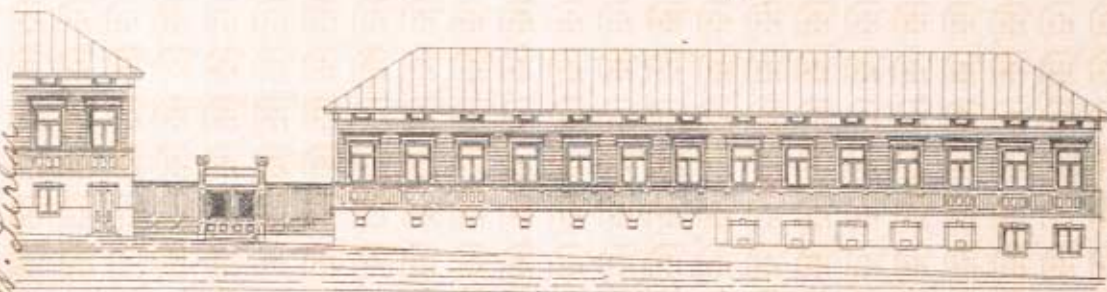
polvien elämää ja olosuhteita tässä kaupungissa. Menneisyyttä emme saa takaisin, mutta voimme tarjota välähdyksiä siitä. Aitojen esineiden ja niihin liittyvien tosiasioiden ja tarinoiden kautta voimme tarjota mahdollisuuden eläytyä aikaisempien sukupolvien kohtaloihin. Pelkät esineet eivät kuitenkaan riitä, lisäksi tarvitaan tulkintaa: meidän täytyy kertoa nykyihmiselle nykyajan käsittein, mistä on kysymys. Esineisiin täytyy puhalttaa henki. Mitä enemmän voimme tarjota niihin liittyvää taustatietoa, sitä elävämmin ne kertovat omasta ajastaan ja sitä paremmin olemme onnistuneet työssämme. Nykyisillä näyttelyteknisillä ratkaisuille ja tietotekniikalla näyttelyä voidaan elävöittää entistä paremmin ja antaa sen ohessa syvällisempää tietoa. Mutta onnistumisen edellytyksenä on kuitenkin näkökulman selkeys ja omien lähtökohtien ja valintojen tiedostaminen ja perusteleminen.

Historiallinen näyttely ei koskaan voi esittää lopullisia vastauksia tai viimeistä totuutta menneisyydestä. Parhaimmillaan se antaa elämyksiä ja oivalluksia, herättää kysymyksiä ja pohdittavaa. Tälle löytöretkelle, joka ei koskaan pääty, haluamme kutsua kaikki kävijät mukaan.

Kolmas palkinto Jyryn painikilpailujen 63,5 kg:n sarjassa vuonna 1924 muistuttaa muun muassa Helsingin teollistumisesta, työväenliikkeestä, miesten urheiluharrastuksista, ajan kauneus- ja terveysihanteista, klassisen taiteen ihailusta... Jälleen on tehtävä valintoja.

TYÖVÄEN ASUNTO YHTEISKÄYHTIÖ

„ASKELE” Osa kekirja

N:o 5

viisisataa Suomen Markkaa.

Tämän omistajan Herman Welroos.
turkkuri on maksanut viisisataa Suomen
Markkaa ja sen kautta tullut yhden osakkeen o-
mistajaksi. Tämän osakkeen osakeyhtiössä Askel, niillä
oikeuksilla ja etuoikeuksilla jotka yhtiön säännöt
tarkemmin määräävät.

Helsingissä 11 päivä Syys. kuuta 1890

W. Koskisen

H. Järvelä
Herman Welroos

H. Paananen
H. E. Gärssas

Lusetaan W. G. Järvelä, H. Paananen, H. E. Gärssas

Tiedotuslaut. W. Gärssas
oj. viikot

Teksti: Marja Pehkonen, tutkija
Kuvat: Helsingin kaupunginmuseo/Esko Toivari

Arkistokokoelmassa on 40 000 muistoa

Kaupunginmuseolla on suuri määrä paperille painettuja, kirjoitettuja, piirrettyjä ja maalattuja museoesineitä, joiden paikka on museon arkistokokoelmassa. Tämä aineisto avaa aivan omanlaisensa näköalan menneeseen.

Kaupunginmuseon arkistokokoelma on monelle kaupunkilaiselle vieras, ja usein se sekoitetaan kaupunginarkistoon. Kokoelmasta käytetty termi "arkisto" johtaa ehkä hieman harhaan, sillä kaupunginmuseosta eivät löydy kaikkien helsinkiläisten asiakirjat, heidän talojensa osoitteet ja piirustukset vuodesta 1550 lähtien.

Museoarkiston luonne poikkeaa varsinaisista arkistoista, ja tehtävien jako on vaatinut aika ajoin selkeyttämistä. Viimeksi vuonna 1992 asetettiin työryhmä "laatimaan suunnitelma Helsinki-aiheisen aineiston tallentamisesta ja välittämisestä".

Helsingin väestö kolminkertaistui vuosien 1880–1910 välisenä aikana ja asuntopula oli valtava ongelma. Helsinkiläiset työläiset alkoivat jo 1870-luvulla perustaa osakeyhtiöitä saadakseen kunnollisia asuntoja. Työväenasunto-osakeyhtiö Askelen osakekirja nro 5 on vuodelta 1890. Osakekirjan kuva esittää yhtiön ensimmäistä asuintaloa osoitteessa Toinen linja 25. Yhtiöjärjestys vaihtui 1919 ja osakekirja mitätöitiin. Yhtiöllä on nykyään tontillaan kivitalo.

Silloin sovittiin kaupunginkirjaston, kaupunginarkiston ja kaupunginmuseon arkistokokoelman työnjako, joka tukee hyvin kaupunginmuseon valikoivan tallentamisen periaatetta. Kaupunginkirjasto kerää pääasiassa kirjoja, lehtiä ja äänitteitä, kaupunginarkistossa oleva kotiseutuarkisto kerää yksityistä arkistomateriaalia ja kaupunginmuseo "arkistotyyppisiä museoesineitä".

Karttoja, lööppejä ja piironginlaatikon aarteita

Arkistokokoelmaa keräsi aluksi muinaismuistolautakunta ja erityisesti lautakunnan puheenjohtaja, valtionarkiston johtaja Reinhold Hausen. Hänellä ei ollut vaikeuksia erottaa arkistoon, kirjastoon ja museoon kuuluvaa paperipohjaista historiallista aineistoa toisistaan. Hän otti talteen vaaliaineistoa ja aikalaisaineistoa, josta mielenkiintoisimpia ovat uutiset – sanomalehtien "sähkösanomat". Samassa hengessä nykyään otetaan valikoidusti talteen iltapäivälehtien lööppejä.

Kaupunginmuseon ensimmäiset museonjohtajat keräsivät määrätietoisesti kuvakoko-

elmaa ja sen tueksi tietoja – arkistomaista tietopankkia, joka selittäisi sekä ennen kaikkea täydentäisi kokoelmia. Merkittävien osa arkistokokoelman 1800-luvun kartta-aineistosta on ostettu museon toiminnan alkuvaiheessa varmasti sen takia, että niiden sisältämä tieto on ollut heti välttämätöntä sekä dokumentoinnissa että näyttelyssä. Suurin osa arkistoesineistä on tullut museoon yksityishenkilöiltä. Hyvin harvoin kokoelmasta löytyy mitään virastojen ja laitosten vuosisatansäilytysihin ja juhla-julkaisuihin.

Henkilöhistoria on luonnollisesti arkistokokoelmankin "punainen lanka". Vuosikymmenien mittaan on kertynyt kaikenlaista ihmisen elämänsäareen liittyvää henkilökohtaista aineistoa: syntymään, kuolemaan, perhejuhliin, seuraelämään, koulutukseen, yliopistoyhteisöön, kulttuurielämään, teatteri- ja musiikkielämään liittyvää. Kaikkea sellaista kaunista ja tärkeää, jota jokainen löytää penkoessaan isoäitinsä piirongin laatikkoa, ovat helsinkiläiset yhdeksänkymmenen vuoden kuluessa tuoneet museoon. Varsin edustavia ovat ruoka-

Hannes Kolehmainen

KILPAILEE ENSIMÄISEN KILPAILUNSA AMERIKASTA TULONSA JÄLKEEN
VOIMISTELUJUHLIEN

SUURISSA PROPAKANDAURHEILUKILPAILUISSA ELÄINTARHAN URHEILUKENTÄLLÄ

SUNNUNTAINA T. K. 26 P. 1921 KELLO 5 I.P.

OSANOTTAJIA KAIKKIAAN 254 MIESTÄ

PÄÄSVMAKSUT 5mk 100 -- 10 -- 10 -- 10 --

Ajankohtaisiin tapahtumiin liittyvää aineistoa on tallennettu arkistokokoelmaan alusta alkaen. Muun muassa Hannes Kolehmainen komistama urheilukilpailujen mainos vuodelta 1921 hankittiin tuoreeltaan museoon. Nykyään arkistokokoelman kartuttamisessa noudatetaan valikoivan tallentamisen periaatetta. Kartunta on supistettu mahdollisimman pieneksi ja keskitetty oman ajan tapahtumiin – esimerkiksi paavin vierailu vuonna 1989 dokumentoitiin heti museon kokoelmiin.

listakokoelma ja erittäin laaja käyntikorttikokoelma. Käyntikorttikulttuurin elpymisen seurauksena on nimikortteja kerätty viime aikoina erittäin paljon.

Mennyt maailma elää papereissa

Nykyään museon arkisto on selkeästi kokoelman erityisalue ja kasvanut niin suureksi,

että sitä on perinteisesti ylläpitänyt keskitetysti yksi museon tutkijoista. Kokoelmassa on noin 40 000 "arkistotyyppistä museoesinettä". Tarkkaa lukumäärää on vaikea arvioida, sillä kaikkea ei ole ollut tarpeen luetteloida yksilöidysti, vaan esimerkiksi 1900-luvun alussa museoon lahjoitetut kirjapainoalan näytteet ovat mapeissaan

ja laatikoissaan sen kummemmin erittelemättä. Kaupunginmuseon arkistokokoelman vanhimmat esineet ovat 1720-luvulta. Suurin osa on 1800- ja 1900-lukujen vaihteesta. Arkistotyö vaatii erinomaista ruotsin kielen taitoa, koska vanhin ja mielenkiintoisin osa kokoelmaa on historiallisista syistä ruotsinkielistä.

Arkistokokoelmaa ei ole erityisemmin hyödynnetty näyttelyissä. ”Litteää” materiaalia ei haluta käyttää kovin paljon, se ei ole näyttävää ja sitä on vaikea sovittaa isojen esineitten sekaan. Esineiden säilymisen edellyttämissä olosuhteissa ei aidoista kartoista ja paperimateriaalista ole iloa, koska hämärässä näyttelyssä ei näe lukea tekstiä.

Arkistokokoelman käyttögrafiikkaa käytettiin ensimmäisen kerran näyttävästi ja runsaasti 1980-luvulla kaupunginmuseon omassa multivisiotuotannossa.

Arkistokokoelman historiallinen rikkaus vaatii aikaa ja paneutumista. Silloin avautuvista näkymistä kertoo museonjohtaja Nils Wasastjernan pöytälaatikosta 1910-

Suurin osa arkistokokoelman esineistä on helsinkiläisten henkilökohtaisia muistoja, jotka liittyvät usein koko kansan tai ainakin kotikaupungin menneisyyden tapahtumiin. Helsingin Valkokaartin esikunnan leimaama lupalappu huhtikuulta 1918 sekä jatkosodan aikainen sotilapsen nimilappu ovat olleet omistajilleen elintärkeitä. Hauskempia muistoja liittyy erilaisiin pääsylippuihin, joilla on menty vaikkapa Ylioppilastalon avajaisjuhlaan 1870, Kansallisteatterin avajaisnäytökseen 1902, elokuvateatteri Kino-Palatsin viimeiseen näytökseen ennen talon purkamista 1965 tai Cliff Richardin konserttiin Messuhallissa 1969. Eläintarhan ajojen ohjelma 1950-luvulta edustaa pöytälaatikossa säilynyttä aarretta, joka täydentää museon aikalaisaineistoa.

luvulta peräisin oleva omaa työtä koskeva kommentti: ”Olin museossa järjestämässä arkistoa. Merkillistä miten vanhat paperit tuovat menneen ajan lähelle ja tuntuu kuin itse siirtyisi isovanhempien aikaan”.

Teksti: Marja Pehkonen, tutkija

Kuvat: Helsingin kaupungin museo/Sakari Kiuru, Esko Toivari

Paperikonservaattori parantajana

Herkän paperin konservointi vaatii paljon erikoistaitoja, jotka kaupunginmuseossa työskentelevä Erna Vlassova hallitsee pitkän kokemuksensa pohjalta.

Erna Vlassovan käsittelyssä on Johan Knutsonin mustaksi tummuneen akvarellin herkkä sinitaivaskin kirkastunut näkyviin.

Kaupunginmuseon paperikonservointityöt on yleensä hankittu ostopalveluina Helsingin kaupungin tietokeskuksen kaupunginarkistosta. Viime vuosina kaupunginarkiston konservointilaitoksessa on ollut enää yksi vakituinen konservaattori, joten kaupunginmuseonkin arkistokokoelmassa ja taidekokoelmassa on monenlaista aineistoa odottamassa vuoroaan paperikonservaattorin ”hoitoon”. Jo pitkään on ollut mahdollista saada vain näyttelyihin menevät esineet kunnostettua.

Arkistokokoelmaa hoitaessa joutuu päivittäin silmäkkäin konservointia tarvitsevan aineiston kanssa, jota voi vain suoristaa ja suojata, ehkä vähän kumipulverilla puhdistaa. Kaupunginmuseon onneksi taloon saatiin projektitöihin paperikonservaattori Erna Vlassova, jolla on perusteellinen koulutus ja pitkä kokemus Pietarin konservointilaitoksista.

Erna Vlassova huoli aluksi Muisti-näyttelyssä ollutta ja Tunne-näyttelystä pois jäänyttä aineistoa. Sen jälkeen hän kunnosti syksyllä 2001 Moskovassa vierailleen Venäläisyyttä Helsingissä -erikoisnäyttelyn arkistotyyppisen esineistön: sata vuotta vanhat Aleksanterin kimnaasin todistukset, Venäläisen Aleksanterin teatterin seinäohjelmat, Ivan Timiriasewin valokuvakilpailudiplomit sekä säätyvaltiopäiviin liittyviä muistoja. Myös muutama taidekokoelman happaman tumma aarre on Erna Vlassovan käsittelyssä kirkastunut. Johan Knutsonin akvarellin herkkää sini-taivastakaan ei ollut aikaisemmin havaittu.

Henrik Höijerin mallipiirustukset

Erna Vlassova meni miettelijäksi saatuaan eteensä arkistokokoelman ehdottomiin aarteisiin kuuluvan esineen. Se on Henrik Höijerin peilitehtaan käsin piirretyistä ja väritetyistä peilien ja huonekalujen mallipiirroksista koottu kirjanen. Höijerin peilitehdas toimi Helsingissä 1839–67. Henrik Höijerin poika oli tunnettu arkkitehti Theodor Höijer, ja mallikirjan ovat kaupunginmuseoon lahjoittaneet hänen tyttärensä Thyra ja Greta Höijer.

Mallikirjan suojakansion päällä on jo kauan ollut ehdoton kielto selailta ja sormeilla haurasta teippien vaurioittamaa esi-

Henrik Höijerin peilitehtaan mallipiirroksista koottu toista sataa vuotta vanha kirjanen oli happaman paperin, liimojen ja teippien takia tuhoutumassa. Paperikonservaattorin toimenpiteillä tuhoutumisprosessi on ainakin hidastunut.

nettä. Erna Vlassovalle Höijerin mallikirja ei ollut tyypillinen tapaus. Hän ihmettelee: ”Miksi Suomessa on käytetty niin usein teippiä? Neuvostoliitossa oli ongelmana hirveä ruisliisteri, mutta se lähti kuitenkin pesemällä.” Syypäitä taitavat olla mainoskampanjat, joilla teipit ja varsinkin ”arkistoteippi” tehtiin aikoinaan Suomessa tunnetuiksi. Silloin suorastaan ihastuttiin teippeihin ja tarraumuoviin, joiden tuhoisa vaikutus paperiin on paljastunut vasta vuosikymmeniä myöhemmin.

Erna Vlassova rinnastaa konservaattorin lääkäriin. Vaurioitunut esine on ”sairas” ja sairauden syyt on löydettävä tutkimalla. Sen jälkeen määritellään hoito ja poistetaan sairaus – parannetaan. Monet Höijerin mallikirjan sivut olivat konservaattorin silmin lähes kuolemansairaita, koska teippien myrkylliset ainesosat olivat levinneet ja imeytyneet paperiin. Paperi oli haurastunut paikoitellen olemattomiin ja olemassa oli enää itse tahra.

Höijerin tehtaassa oli 1800-luvun puolivälissä tehty mallipiirustuksia erilaisille papereille, ja sivut oli myöhemmin koottu vihkoseksi. Akvarellivärien ainesosatkin olivat vaihdelleet. Siksi jokainen sivu tarvitsi erilaisen käsittelyn. Kaikki paperilaadut ja kaikki akvarellivärit oli ensin tutkittava ja testattava. Puhdistukseen käytettävä liuos oli jokaista sivua varten määriteltävä ja kokeiltava erikseen.

Sivut pestiin ja vahvistettiin, mutta tahrat eivät kokonaan häpyneet. Joillakin sivuilla on väriaineessa ollut hapan ainesosa, joka on imeytynyt paperin läpi ja siirtynyt seuraavalle sivulle. Nyt haurastumis-

prosessi on pysäytetty tai sitä on ainakin hidastettu merkittävästi. Tässä kunnossa kirjan voi Erna Vlassovan mukaan panna vitriiniin näytteille, mutta yleisön selailtavaksi sitä ei sentään voi antaa.

Paperi veti puoleensa

Erna Vlassova muutti kymmenen vuotta sitten Pietarista Helsinkiin. Hän on saanut omalta alaltaan koko ajan töitä Ateneumin taidemuseosta sekä Helsingin yliopiston kirjastosta ja arkistosta. ”Täällä kaupunginmuseossa on kaikkea: taidetta, asiakirjoja sinetteineen, julisteita ja painokuvia.”

Erna Vlassovalla on takanaan yli kolmenkymmenen vuoden työkokemus konservaattorina. Koulutyttonä hän suunnitteli opiskelevansa paperi-insinööriksi kuten isosiskonsa ja aloitti paperintutkimuslaitoksen kemian laboratoriossa laboranttina. Kiinnostus kirjallisuuteen, historiaan ja taidehistoriaan veti kuitenkin korkeakouluun kirjastoalalle. Pietarin Kansalliskirjastossa Erna Vlassova löysi oman alueensa ja opiskeli paperikonservaattoriksi. Tytär Irinakin on paperikonservaattori.

Pietarin Kansalliskirjaston konservointiosasto on kansainvälisesti arvostettu laitos, jossa toimii 30 erikoistunutta konservaattoria ja jonka tutkimuslaboratoriossa on fyysikoita, biologeja ja kemistejä. ”Yhteistyö ja keskustelut konservaattoreiden ja tutkijoiden välillä ovat välttämättömiä, kun etsitään ratkaisua ja menetelmää. Kansalliskirjastossa käsiteltiin paljon pergamentteja ja puhdistettiin Novgorodin luostarien käsikirjoituksia, jotka olivat vaurioituneet tulipaloissa Iivana Julman aikana 1500-luvulla”.

Teksti: Jere Jäppinen, tutkija
Kuvat: Helsingin kaupunginmuseo/
Jan Alanco, Esko Toivari

Museon piha kukkii

Työväenasuntomuseon rauhallinen ja vehreä piha on yllättävä keidas kivi kaupungin keskellä. Yllätyksiä jos kohta vanhoja tuttujakin tarjoaa myös museon historiallinen kukkapenkki.

Puutalojen aikaan pihat olivat yleensä ahtaita työläiskortteleissa Pitkäsillan takana. Parikerroksiset talot ympäröivät karua ja kivistä pihamaata, ja joka puolella nousi portaita ja aukesi ovia. Pihan perällä sijait-sivat puuliiteri, pesutupa, käymälä sekä joukko vajoja. Vähät istutukset olivat vaati-mattomia. Vain parhailla työläispihoilla kukin perhe sai oman palstan hyöty- ja koristekasvien viljelyä varten.

Kristiinankadun v. 1909 rakennettujen kunnallisten työväenasuntojen piha oli tavallista avarampi ja siistimpi, koska arkkitehti sijoitti halkoliiterit ja käymälät kellariin. Piha hiekoitettiin 1910-luvulla ja sinne istutettiin koivuja. Talojen asuk-kaat viljelivät perunaa Vesilinnanmäen autoilla rinteillä, kunnes mäelle 1950-luvulla perustettiin huvipuisto, rinteet aidattiin puistiksi ja vanhalle peruna-maalle rakennettiin koulu. Talot rappeu-tuivat 1960-luvulta alkaen ja piha puski heinää. Kun Kirstinkujan talot lopulta korjattiin 1987–89, pihaa kaunistettiin uusin nurmikoin, hiekoituksin ja aidoin.

Tyhjän penkin houkutus

Helsingin kaupunginmuseo avasi 1989 yhdessä taloista Työväenasuntomuseon, jonka näyttelyssä tavoiteltiin aitoutta ja elämänmakua. Hellahuoneet sisustettiin todellisten ihmisten kodeiksi, joissa näky-vät työväen arjen ja juhlan monet eloisat yksityiskohdat. Aitouden vuoksi museon

ikkunoilla alettiin kasvattaa eläviä perin-teisiä huonekasveja kuten hienohelmoja, tuonenkieloja, pelakuita ja kliivioita.

Piha-aidan viereen raivattiin suuri kukka-penkki, johon oli määrä istuttaa vanhanajan puutarhakasveja. Hanke taisi hautautua lama-vuosien ankeuteen, koska pari vuotta myö-hemmin penkki kasvoi yhä rikkaruohoja. Sellaisena se tarjosi houkuttelevan haasteen museon oppaalle, jossa perheen vanhassa mökkipuutarhassa tehdyt löydöt olivat juuri sytyttäneet historiallisen kasvi-innostuksen.

Penkin raivaus ja istutus alkoi kesällä 1992 akileijojen kylvöllä. Seuraavina kesinä muokkaus jatkui ja paikkansa saivat varjo-lilja, lehtosinilatva, kielo, kevätkuohen-juuri, saksankurjenmiekka ja monet muut. Lähes intohimoksi yltynyt kasvi-jahti ulo-tettiin myös naapurien ja työtovereiden puutarhoihin, ja asiantuntija-apuunkin oli turvauduttava, kun ryhdyttiin kasvat-tamaan vanhanaikaisia hyötykasveja. Alan harrastajien yhdistyksen kautta saatiin harvinaisempia vanhoja koristekasveja.

Lopulta parikymmentä metriä kylmää savea muuttui yli kolmenkymmenen lajin perinnepenkiksi, joka on tarjonnut paljon työtä, oppia ja huvia sekä toki myös kosolti huolta ja harmia. Kehnosta maanlaadusta, pihan pimeydestä ja kylmyydestä, kukka-ja perunavarkaista ja vieläpä viime kesän tuhoisasta liljakukko-ohyökkäyksestä huoli-matta museopenkki on antanut kärsivälli-selle tarhurilleen enimmäkseen ilonaiheita.

Kukkien kertomaa

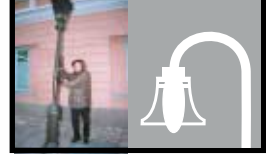
Museovieraalle historiallinen kukkapenkki tarjoaa paitsi silmänruokaa myös mahdol-lisuuden löytöihin ja uusiin ajatuksiin. Vanhat puutarhakasvit ovat monelle tun-tematon osa Suomen kulttuuriperintöä, vaikka niistä vanhimpia kuten akileijaa, ukonhattua ja suopayrttiä on kasvatettu meillä jo 1600–1700-luvulta lähtien ja nuorempiakin kuten särkynyttäsydäntä ja lupiinia jo pitkälti toistasataa vuotta.

Vuosisataisen viljelyn ja karaistumisen myötä vanhoista koristekasvilajeista on kehit-tynyt Suomen koviin oloihin sopeutuneita kestäviä kantoja. Nykyaikana, kun valtaosa myytävistä taimista ja siemenistä on ulko-maista perua ja usein aika heikkohenkistä laatua, kotimaisten puutarhojen kasviaarteet ovat alkaneet kiinnostaa kasvitieteilijöiden ja museoväen lisäksi myös puutarhaharrastajia.

Parhaimmillaan Työväenasuntomuseon kukkapenkki voi herättää kävijässä suuria oivalluksia kuten itse museokin. Museossa omista muistoista tutut, arkiset vanhat esi-neet ja kasvit kytkeytyvät historiaan ja liitty-vät osaksi suomalaista kulttuuria, ja het-ken museovieras tuntee olevansa osa ajan virtaa. Ei kai sen enempää voi yhdeltä kukkapenkiltä vaatia? No, nokkosia voisi kyllä olla vähemmän...

Vanhoja puutarhakasveja välittävät:
Maatiainen ry, Pihlajatie 12-14,
puh. (09) 477 5331
Hyötykasviyhdistys: www.hyotykasviyhdistys.fi
Isoäidin kasvit: www.isoaidinkasvit.fi

Teksti: Jere Jäppinen, tutkija
Kuva: Helsingin kaupunginmuseo/Sakari Kiuru

Katumuseo istuu jalkaan

Ilkka-Christian Björklund, syntyperäinen helsinkiläinen, vastaa nykyään apulaiskaupunginjohtajana myös Helsingin kulttuuriperinnön säilymisestä.

Monilla aloilla uraa luonut ja julkisuudessaakin hyvin tunnettu Ilkka-Christian Björklund valittiin keväällä 2000 Helsingin sivistys- ja henkilöstötointa johtavaksi apulaiskaupunginjohtajaksi. Hänen toimialansa on hyvin monipuolinen, ja siihen kuuluu paljon kaikille kaupunkilaisille tuttuja palveluita kuten koulut, työväenopistot, liikuntapaikat, nuorisotalot, kirjastot ja kulttuurikeskukset, vieläpä kaupungin taidemuseo, kaupunginorkesteri ja Korkeasaaren eläintarhakin.

Myös Helsingin kaupunginmuseo kuuluu apulaiskaupunginjohtaja Ilkka-Christian Björklundin hallinnonalaan. Museon toiminta ja näyttelyt ovat tuttuja hänelle, eikä suosikkikohteen nimeäminen ole vaikeaa.

- Sofiankadun Katumuseossa minua viehättää sen kouriintuntuva vai pitäisikö sanoa jalkaanistuva kytkös menneisyydestä nykyhetkeen.

Björklundin mielestä kaupunginmuseo on yleensäkin onnistunut tuomaan kaupunkihistorian helposti helsinkiläisten ulottuville.

- Kaupunginmuseon näyttelyt ja julkaisut ovat tärkeitä palveluita kaupunkilaisille. Julkaisujen merkitys kasvaa tulevaisuudessa entisestään uuden tekniikan avulla.

Museon tarjoama tieto kotikaupungin menneisyydestä vahvistaa Björklundin mukaan kaupunkilaisten identiteettiä, helsinkiläistä omakuvaa. Museon asiantuntemuksella on osansa myös Helsingin kehittämisessä ja nykyajan haasteisiin vastaamisessa. Joskus kaupunginmuseon rooli on hyvinkin konkreettinen kuten annettaessa lausuntoja suojeltavasta rakennusperinnöstä.

Tiedolla kaupungin historiasta ja kulttuuriperinnöstä on tärkeä merkitys tulevan kehityksen suunnittelussa.

- Kaupunki rakentuu parhaiten kerrostumana kerrostuman päälle. Ilman tietoisuutta menneestä sorrumme helposti tempoilevaan nousukasmaisuuteen.

Helsinkiläisiä muistoja

Helsingissä kasvanut Björklund määrittelee oman helsinkiläisyytensä mutkattomaksi yhteiseksi nimittäjäksi kaikille niille erilaisille ja joskus ristiriitaisille vaikutteille, jotka hän on taustoistaan ja kokemuksistaan ammentanut.

Hänen helsinkiläiset muistonsa liittyvät maisemiin, paikkoihin ja ilmiöihin, joista monet ovat jo kadonneet. Nuoruudesta tutut Vanhankirkon puisto ja Viron-

katu ovat kuin silloin ennen. Monet muut mieleen painuneet asiat ovat sen sijaan hävinneet.

- Poissa ovat niin yleiset saunat ja siirtomaatavaraliikkeet kuin pömpeleissään liikennettä ohjaavat poliisit ja rusettiluistelujen särisevät kovaääniset. Sekin puuparakki, jossa synnyin 1947 ja jossa selvitin ajokortin kirjallisen kokeen 1965, on iät sitten purettu ja alue aidattu naapurimaan lähetystön käyttöön.

Muistojen Helsingistä Björklund kaipaava vanhan ajan tiukkoja talonmiehiä. Puretuista rakennuksista hän ikävöi Kino-Palatsia ja aivan erityisesti Katajanokan kulmalta Theodor Höijerin punatiilitaloa, joka sai tehdä tilaa Enso-Gutzeitin sokeripalalle 1960-luvun alkupuolella.

Minkälaisen jäljen Ilkka-Christian Björklund haluaisi sitten itse jättää Helsingin historiaan? Mitä hän toivoisi omasta työstään kaupungin johdossa näkyvän kaupunginmuseon näyttelyssä vuonna 2050? Kiireinen apulaiskaupunginjohtaja naurahtaa:

- Kunhan nyt saisi nämä päiväkohtaisetkin asiat kunnialla hoidetuksi...

Teksti: Irma Savolainen, maakuntamuseotutkija

Kuvat: Irma Savolainen

Kaksi vuosikymmentä maakunnallista museotyötä

Maakuntamuseona Helsingin kaupunginmuseo on tukenut Keski-Uudenmaan museoiden kehitystä jo 20 vuoden ajan. Työtä on tehty ahkerasti ja hyviä tuloksia voi nähdä vaikkapa Tuusulassa.

Kun Helsingin kaupunginmuseosta tuli virallisesti Keski-Uudenmaan maakuntamuseo 1981, sarkaa riitti kynnettäväksi melkein maakunnan reunasta reunaan, sillä Itä- ja Länsi-Uudeltamaalta puuttuivat vielä maakuntamuseot. Museolain ja sen myötä lakisäätöisen valtionosuuden puuttuessa työtä tehtiin harkinnanvaraisen valtionavun turvin. Helsingin kaupunki edellytti, ettei po. työstä koituisi sille kuluja ja niinpä yhden ainoan maakuntamuseotutkijan harteille sälytettiin kaikki työt, ja aluettakin riitti Bromarvista ja Sammatista Askolaan.

Museoviraston ohjeiden mukaan hänen tehtävänä oli tarjota museoammatillista apua paikallismuseoille, kohentaa niiden laatua ja toimintaa sekä laatia niistä perusselvitykset. Lisäksi maakuntamuseotutkijan odotettiin järjestävän maakunnallisia museokokouksia, tuottavan kiertonäyttelyitä, kehittävän museoiden ja koulujen yhteistyötä, kiinnittävän huomiota rakennussuojelukysymyksiin, huolehtivan yhteyksistä kunnallisiin päättäjiin, viranomaisiin ja tiedotusvälineisiin...

Maakuntamuseotutkijalla oli siis yllin kyllin vaihtelevaa museotyötä: pelkkä neuvonta ei riittänyt, vaan muiden työntekijöiden puuttuessa sai konservoida kaikenlaisia esineitä pitsiverhoista astiakaappeihin ja liedenkansiin, rakentaa näyttelyitä ja antaa rakennussuojelulausuntoja. Hieman helpotusta toi kahden muun maakunta-

museon nimeäminen: Porvoon museo otti 1982 vastuulleen Itä-Uudenmaan ja Tammissaaren museo 1985 Länsi-Uudenmaan. Yhteistyö Porvoon ja Tammissaaren museoiden kanssa on sittemmin ollut hedelmällistä. Uudenmaan maakuntamuseot järjestävät yhteisiä koulutustilaisuuksia monipuolisista aiheista, ja vuosien ajan ne julkaisivat myös yhteistä tiedotuslehteä.

Helsingin kaupunginmuseon maakuntamuseoalueeksi tuli yhdeksän Keski-Uudenmaan kuntaa: Helsinki, Espoo, Kauniainen, Vantaa, Kerava, Tuusula, Järvenpää, Nurmijärvi ja Hyvinkää. Museoammatillista työvoimaa oli Helsingin lisäksi vain Espoossa ja Hyvinkäällä Rautatiemuseossa. Alueella oli 1980-luvun alussa useitakin museoita, mutta ne olivat perinteisiä 1950-luvun kotiseutumuseoita, jotka kertoivat maanviljelyskulttuurista. Teollinen ja 1900-luvun esineistö puuttuivat lähes kokonaan. Toisaalta alueella oli kansallisten suurmiesten koteja, joita ei voinut muuttaa miksikään, mutta joita oli hoidettava museoiden tavoin. Museot toimivat harrastelijavoimin, mutta ammattilaisille oli ilmeinen tarve.

Tuusula näyttää mallia

Ensimmäisenä toimeen tartuttiin Tuusulassa, jossa paikallinen työväenyhdistys ryhtyi puuhaamaan omaa Työläiskotimuseota. Museotaloksi oli saatu Gustavelundin kartanon mäkitupalaismökki, joka kunnostettiin

Työläiskotimuseon verastahuoneen uunia muurataan kesäkuussa 1981.

kesällä 1981 talkoovoimin suuren innostuksen vallitessa. Rakennustyön hoitivat kannatusyhdistyksen ammattilaiset, ja maakuntamuseotutkijan tehtäviksi jäivät neuvonta, suunnittelu ja näyttelyn teko eli 1920-luvun kirvesmiehen kodin sisustaminen.

Esineistö haalittiin kokoon pääasiassa kannatusyhdistyksen jäsenten kodeista, ja maakuntamuseotutkija kunnosti suuren osan siitä mökin kuistilla. Työpäivät venyivät 12-tuntisiksi vihkiaispäivän lähestyessä ja tuusulalaisten lyödessä vetoa museon valmistumisesta. Museo saatiin kuin saatiinkin parissa kuukaudessa valmiiksi lieden edustan kissankuppia myöten. Talo kesti avajaispäivän 450 hengen yleisöryntäyksen ja on sittemmin kehittynyt esimerkilliseksi harrastelijamuseoksi luotteloituine kokoluokkineen, lisärakennuksineen, kesänäyttelyineen ja työnäytöksineen.

Työläiskotimuseo täydentää loistavasti Tuusulan muita museoita, joista tunnetuimpia on Aleksis Kiven kuolinmökki eli kirjailijan veljen Albert Stenvallin koti, entinen Syvälahden torppa. Mökki muuttui 1800-luvun lopulla jonkinlaiseksi pyhiin-

vaelluskohteeksi ja lopulta Helsingin yliopiston ylioppilaskunta osti rakennuksen museoksi Albertin vielä eläessä. Albert näytti mökkiä maksusta kävijöille, ja se koitui hänen kohtalokseen. Albert vaimoineen murhattiin 1913; murhamies luuli mökissä olevan suuria rahoja. Korjauksessa 1952 kuolinmökistä poistettiin lautarakenteinen eteis- ja vajaosa ja mökin harja käännettiin, koska uskottiin hirsiosan olevan alkuperäinen mökki. Vuonna 1982 lämmittämätön mökki oli jälleen päässyt huonoon kuntoon ja se korjattiin, mutta 1952 purettuja osia ei enää rakennettu uudelleen, vaan mökki jätettiin kertomaan yhden aikakauden restaurointitavasta. Huonekalut kunnosti porvoolainen Airi Kallio-Vesterinen, ja muut esineet – tietysti maakuntamuseotutkija, tosin Kansallismuseon tiloissa ja valvonnassa. Ylioppilaskunta omistaa yhä rakennuksen, mutta sitä hoitaa Tuusulan museo.

Tuusulan kunta oli 1970-luvun alussa ostanut Klaavolan tilan, jonka viimeisen asukkaan, maanviljelijä Rudolf Collinin, perikunta oli asettanut kaupan ehdoksi talon muuttamisen museoksi. Collinin runsas esinejäämistö luettelointiin, rakennukset korjattiin ja avattiin 1983 kotiseutumuseona, joka kertoo maanviljelijäperheen elämästä 1930–40-luvuilla. Talon navetta kunnostettiin myöhemmin museon esinevarastoksi. Vain talon komea riihi (pikkukuvassa) vuodelta 1867 jouduttiin purkamaan, ja se odottaa yhä pystytystä sopivaan paikkaan.

Halosenniemi, taiteilija Pekka Halosen ateljeekoti, toimi Tuusulan kotiseutumuseona, kunnes se päätettiin 1990-luvulla entistää alkuperäiseen hahmoonsa. Vuosien mittaan näyttelykäyttöön on saatu suurin osa talosta, työtila on väistynyt kellarikerroksen huoneeseen ja lipunmyyntiä varten on saatu uudisrakennus portille. Museo on auki ympäri vuoden, ja siellä järjestetään suosittuja näyttelyitä ja pieniä konsertteja. Viime kesinä Maija Halosen suurta ylpeyttä, Halosenniemen puutarhaa, on ryhdytty kunnostamaan alkuperäisasuunsa.

Tuusulan museovalikoimaan kuuluvat vielä Saksan korpraalin virkataloon sijoitettu Ilmatorjuntamuseo ja Syvärantaan rakennettu harrastelijapohjainen Lotta-

museo. Sen museorakennus muistuttaa ulkoisesti paikalla ollutta vanhaa huvilaa, mutta sisätilat ovat täysin uudenaikaiset.

Valtionosuus porkkanana

Tärkeä osa maakuntamuseotutkijan työtä on ollut paikallisiin päättäjiin vaikuttaminen. Usein paras tapa näyttää kunnalle, mitä museoammattilainen saa aikaan, oli tehdä itse ja samalla muistuttaa, että maakuntamuseotutkija ei pysty ikuisesti työskentelemään samalla paikkakunnalla vaan kunta tarvitsee oman museoammattilaisen. Porkkanana saattoi 1980-luvulla tarjota tulevan museolain lupaamaa lakisääteistä valtionosuutta, jonka saisivat ammatillisesti hoidetut museot. Välistä maakuntamuseotutkija tunsi itsensä ammattivahvistajaksi, kun museolain tulo siirtyi vuosi vuodelta. Kun se lopulta 1990-luvun alussa saatiin, museot joutuivat samaan kategoriaan orkesterien ja teatterien kanssa. Aikaisemmin ne olivat olleet korkeakoulujen kanssa samassa ryhmässä. Koska Helsingin kaupunginmuseo on Keski-Uudenmaan maakuntamuseo, se saa valtionosuutensa 10 prosentilla korotettuna. Valitettavasti nämä rahat eivät ole korvamerkittyjä kuten harkinnanvaraisen valtionavun aikana. Maakunnan ensimmäinen pääkaupunkiseudun ulkopuolinen museoammattilainen tuli Tuusulaan 1984.

Valtionosuuden toivossa muutkin kunnat alkoivat vähitellen palkata museoihinsa koulutettua väkeä. Tässäkin oli edettävä pienin askelin: valtuustot eivät halunneet

kuulla puhuttavankaan museonjohtajasta, ja museoamanuenssi kuulosti usein halvemmalla vaihtoehdolta. Keski-Uudellamaalla on parin vuosikymmenen kärsivällisellä työllä saatu lähes joka kuntaan museoammattilainen. Valtionosuusjärjestelmän viimein toteuduttua 1990-luvun alussa museotoiminta oli jo vakiintunut alueen kunnissa. Monista amanuensseista on sittemmin tullut museonjohtajia, henkilö-kuntaakin on saatu lisää, mutta työtä on silti runsaasti kaikille, kun kunnat ovat oppineet hyödyntämään museotaan oikein. Jokaisen uranuurtajan on kuitenkin täytynyt kovalla uurastuksella todistaa kunnallisille oma tarpeellisuutensa.

Tällä hetkellä Keski-Uudellamaalla toimii kuusi kunnallista kulttuurihistoriallista museota, Hyvinkäällä on taidemuseon ohella ammatillisesti hoidettu kulttuurihistoriallinen kokoelma ja Järvenpäähän suunnitellaan museota. Vain Kauniainen on kokonaan ilman. Kunnallisten museoiden lisäksi ammatillisesti hoidettu on muun muassa kansainvälisestikin arvostettu Kuorojen museo Valkeassa talossa Haagassa. Samaan suuntaan on menossa Näkövammaisten museo, joka saa lähivuosina uudet tilat.

Käykääpä katsomassa keski-uusmaalaisia museoita; omasta maakunnasta voi löytyä ihan uusia asioita!

Aleksis Kiven kuolinmökki Tuusulassa ennen korjausta talvella 1982.

Text: Irma Savolainen, forskare

Bilder: Helsingfors stadsmuseum/Kari Hakli, Eino Heinonen

Hertonäs

Ur finlandssvensk synvinkel är Hertonäs museum ett av de mest intressanta museerna i Mellersta Nylands landskapsmuseums verksamhetskrets.

Helsingfors stadsmuseum är landskapsmuseum för Mellersta Nyland och på dess område finns många utsökta museer som få människor känner till. Ett av de äldsta och vackraste är Hertonäs museum, beläget i den historiska herrgården Hertonäs.

Hertonäs by i Helsingfors nämns redan på 1500-talet. På 1500- och 1600-talen var Hertonäs uppdelat i tre frälseästerier. Ett av dessa, som ursprungligen tillhört kyrkan, ägdes vid mitten av 1500-talet av kyrkoherde Karl Folkesson, som ärvt det efter sina föräldrar. År 1555 förlänade Gustav Vasa honom hemmanet med fulla frälseprivilegier på livstid. Karls Folkesson dog 1566 men gården tillföll inte kronan, så som Gustav Vasa tänkt sig; förläningen förnyades 1571 varvid Karl Folkessons dotterson Bengt Nilsson fick den ärftliga frälserätten till gården.

Det frälsegods, som Karl Folkesson fått, övergick i samband med ett s.k. sytningsavtal på 1640-talet till ägaren av granngården, Henrik Tomasson Jägarhorn, som fått sitt frälsebrev av Jacob de la Gardie i Novgorod 1611. Släkten Jägarhorn ägde även det närbelägna Båtsviks säteri. Efter Henrik Jägarhorns död ca 1644 ärvdes Hertonäs av hans son löjtnanten Arvid Jägarhorn, efter vars död 1680 Hertonäs gick i arv till hans svärson, löjtnanten Henrik Ernst Blåfield. Av Jägarhornarnas

Båtsvik, ett gammalt allodialt säteri som varit en del av Hertonäs, bildades 1682 ett säteri som skattmästare Daniel Foss arvingar ägde såsom pant för gäld. De två andra godsena i Hertonäs tillhörde Jägarhornarna till början av 1700-talet då Hertonäs kom i borgerliga händer sedan tullinspektören Petter Wetter så småningom köpt ut de tidigare ägarna, huvudsakligen av ätterna Jägarhorn och Blåfield, som kommit på obestånd. Samme man köpte Båtsvik 1703 och förvärvade senare även Kottby och Bocksbacka gårdar som tillhört Blåfields. Petter Wetter avstod sina ägor i Helsingfors till sonen Abraham Wetter, borgmästare i Helsingfors. Efter dennes död 1737 försökte Petter Wetter återfå godsena av förmyndaren till hans sons barn, men detta gick rätten inte med på. Arvingarna blev tvungna att pantsätta godsena 1746, och sex år senare förvärvades Hertonäs av Augustin Ehrensvärd som inlett byggnadsarbetena på Sveaborg 1748. På godsets mark anlade Ehrensvärd ett bruk som producerade tegel till befästningsarbetena och som ett tjugotal år senare kompletterades med en porslinsfabrik (egentligen kakelfabrik).

Från Augustin Ehrensvärd övergick gården redan 1757 till brodern Fredrik som ägde den till 1761. Åren 1778–1792 innehades gården av befästningsbyggaren och arkitekten Bengt von Spången och

köpmannen Johan Sederholm, som överlät den till sin svärson, en major Olander. Från denna övergick gården 1793 till amiralen Carl Olof Cronstedt som innehade den till 1820 med undantag för perioden 1799–1813. Cronstedts efterkommande ägde gården till 1859 då den förvärvades av länskamreren i Uleåborgs län C. G. Bergbom. Bergbom dog emellertid efter att ha ägt gården bara ett och ett halvt år. Hans änka hade hand om gården till mitten av 1870-talet då sonen John Bergbom övertog den. Under John Bergboms tid utvecklades jordbruket på godset avsevärt och Bergbom själv fick titeln lantbruksråd. Han ombildade gården till aktiebolag 1916. John Bergbom mördades på Hertonäs gårds marker i november 1917. Hans änka och arvingar donerade gården till Svenska Odlingens Vänner i Helsingfors museum öppnades i herrgården 1920. Avsikten var att skapa en finlandssvensk motsvarighet till Nationalmuseum. Museets samlingar omfattar därför föremål inte bara från Helsingetrakten utan också från t.ex. svenska Österbotten.

På Hertonäs gård fanns en trädgård redan på Ehrensvärds tid på 1760-talet. Den nuvarande, visserligen delvis förvildade trädgården, en av Finlands finaste regelbundna trädgårdar i fransk barockstil, tillkom dock först på 1810-talet på initiativ av Cronstedt. Lusthuset i ändan av den långa mittgången antas vara ritat av Engel. I trädgårdens oregelbundna, engelska del i det sydöstra hörnet finns likaså ett neoklassicistiskt lusthus. Trädgården sägs ha grundats för att "liva upp den sorgsne mannen", Cronstedts militära bana slutade egentligen i och

med Sveaborgs kapitulation 1808, varefter han var stämplad som förrädare. Det hela blev inte bättre av dikten Sveaborg i J. L. Runebergs Fänrik Ståls sägner, och ändå hade Cronstedt överlämnat Sveaborg till ryssarna bara för att undvika massmord på civilbefolkningen i fästningen.

Bränneriet i Hertonäs porslinsfabrik gjordes till huvudbyggnad på Hertonäs sedan Cronstedt återvänt till gården 1813, och huset försågs med en andra våning. De gamla brännugnarna är ännu delvis synliga i herrgårdsbyggnadens källare. Arkitekt för Hertonäs var Pehr Granstedt, en befästningsofficer från Sveaborg som kommit från Sverige och åren 1803–1806 ritat Rilax gård i Bromarv och var stadsingenjör i Helsingfors 1818–1828. Mangårdsbyggnaden på Hertonäs representerar asketisk svensk klassicism, trots att den byggts sedan Finland lösgjorts från Sverige och anslutits till Ryssland. Den är som ett avsked till en gången tid.

Under John Bergboms tid på 1880-talet förlängdes mangårdsbyggnadens västra gavel och framför huvudingången byggdes en öppen veranda med altan. Dessutom ändrades rumsindelningen.

På Hertonäs gård fanns ett s.k. fiskartorp i slutet av 1600-talet, och ännu i dag finns där många byggnader som varit bostäder för gårdens tjänstefolk. Torptraditionen bärs på sätt och vis vidare av Knusbacka, en liten bondgård med tillhörande byggnader som flyttats till platsen från Sibbo och är friluftsmuseum.

Herrgårdsparken i Hertonäs har bevarat sin 1700-talsanda och var ett naturligt val, när man ville fotografera Rendez-vous-karaktärer för stadsmuseets historiska kokbok Pique-nique.

Barokin hehkua ja vanhoja ratikoita

Raitioliikennemuseon näyttely uusitaan keväällä, jolloin avataan muun muassa liikennetietopankki ja lasten toimintahuone. Talon vanhoja erikoisuuksia on Helsingissä harvinainen katedraaliakustiikka. Tätä käyttää hyväkseen kamarikuoro Utopia, joka järjestää museossa perjantaina 1.3.2001 klo 19 italialaisen varhaisbarokin mestarin Claudio Monteverdin (1567–1643) musiikille omistetun konsertin. Venetsian Pyhän Markuksen kirkon holveissa muinoin soineet taivaalliset harmoniat kajahtanevat upeasti komeassa ratikkahallissamme...

Juhlatavat muistiin

Kaupunginmuseo jatkaa nykyajan helsinkiläisten juhlatapojen tallentamista kyselytutkimuksin. Pikkujoulun ja joulun jälkeen ovat vuorossa pääsiäistavat, joiden keruu alkaa heti pyhien jälkeen Pääsiäinen 2002-tapahtumassa kaupunginmuseossa, Sofiankatu 4, torstaina 4.4. klo 14–19. Kyselylomakkeita saa museon muistakin näyttelypisteistä ja vastauksensa voi antaa myös museon kotisivulla.

Kauppahallimuistoja Hietalahdessa

Hietalahden kauppahalli on jälleen auki nykyaikaiseksi luomuhalliksi uudistettuna. Kaupunginmuseo on koonnut myyntikojuista pienimpään muistojen hallimyyvälän, jossa on esillä sekatavara-kaupan tuotevalikoimaa 1910-luvulta meidän päiviimme. Vanhan kaupan tunnelmaan voi eläytyä hallin aukioloaikoina.

Oma Helsinki-kirjani

Kaupunginmuseon uutuusjulkaisu, Oma Helsinki-kirjani on lapsille suunnattu opas, joka kertoo Helsingin kasvusta, kaupungin monista maisemista sekä näkemisen arvoisista rakennuksista ja paikoista. Kirja täydentää Lastenmuseon 'Skidit tsiigaa stadii' -näyttelyn antia.

Häät

Suuren yleisönsuosion vuoksi Häät-näyttely jatkuu Sederholmin talossa aina ensi syksyyn asti.

Sofian päivä herättää jälleen 15.5. Sofiankadun talviunesta iloiseen historialliseen kevätjuhlaan, johon kaikenikäiset ovat tervetulleita.

Netscape: Tervetuloa Helsingin kaupunginmuseon kotisivulle!

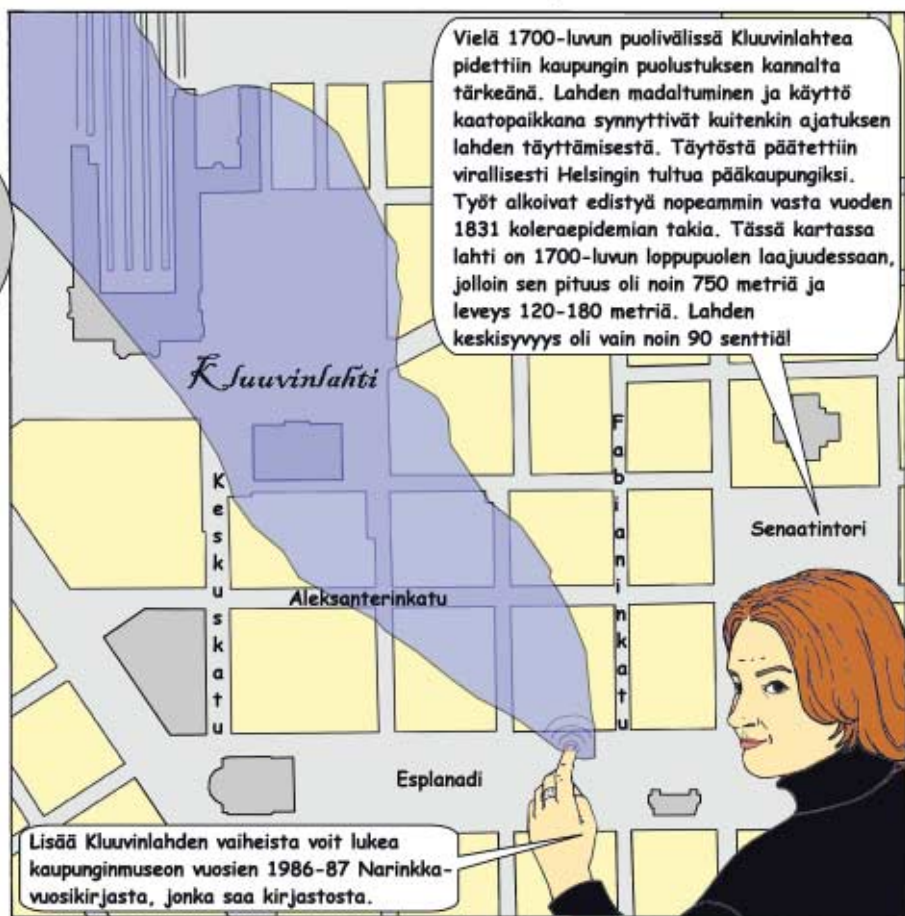
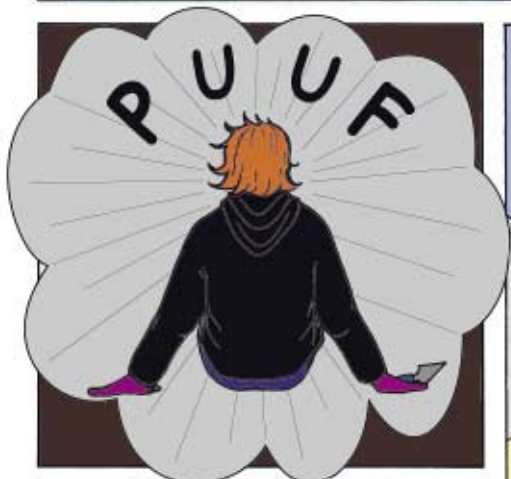

www.hel.fi/kaumuseo

Kaupunginmuseon antoisuudestaan kiitetyt verkkosivut on järjestetty entistä selkeämmiksi ja toimivammiksi. Kotisivun kautta voi myös liittyä sähköpostilistalle, jolla tiedotetaan säännöllisesti museon tulevasta toiminnasta.

Jalat kastuvat Aleksilla

In her leading article museum director Leena Arkio-Laine wonders again how numerous details in our visible world bear a message from the past. Often people rush past those quiet messages unable to notice them or interpret their content. Here she sees the most important duty of a museum: to help these messages to survive and make them understandable to our contemporaries.

As a recent challenge is presented a new large-scale exhibition "Helsinki on the Horizon!" which will be opened in March 2002 at the museum premises in Sofiankatu. The aim is to give a clear overview of the entire 450-year-long history of Helsinki. The planning of the exhibition has also been a study of the city's identity, which in Helsinki's case is unusually multi-form. The traditional view of Helsinki as an administrative and cultural capital has given way to new approaches: in this exhibition Helsinki is seen even as an important port, industrial town, centre of modern urban lifestyle and developer of social welfare. The many difficult questions and choices that were faced during the planning phase are discussed in a column.

The Helsinki City Museum has a large collection of historical material on paper, such as posters, tickets, programme leaflets, menus, receipts, letters, visit cards, works of art, advertisements, share certificates etc. The oldest objects are from the 1720's. This remarkable collection opens quite a unique view to the past, which unfortunately is rather difficult to present in exhibitions. The problems of saving old paper material as well as the demanding work of a paper conservator are presented in the following article.

The Deputy Lord Mayor Ilkka-Christian Björklund is in charge of the educational and cultural activities of the City of Helsinki. Even the City Museum belongs to his branch of administration. He chose the

Street Museum as his favourite among the many filial museums of the City Museum, because it offers a particularly concrete touch of the past. According to him, historical knowledge is essential for a mayor in order to avoid short-sighted plans and decisions. As a true son of Helsinki, he misses some buildings and phenomena that he remembers from his youth.

Living historical plants both indoors and outdoors are a speciality of the Worker Housing Museum. An article describes how an empty flower bed inspired a museum guide to create a collection of traditional perennial garden plants. Now, after ten years of hard work against the rather unfavourable natural conditions of the site, the over 30 species flourish throughout the whole museum season.

The Helsinki City Museum has worked for 20 years as the regional museum of Central Uusimaa. This means that one curator has the duty to develop the museum activities in the nine municipalities of this area by giving advice in any problem situation. Often very practical help has been needed as the colourful examples from Tuusula tell. The persevering work and lobbying have given good results: nowadays museum work is on a professional level in the whole area.

Our adventurous comic strip archaeologist digs this time deep under the Aleksanterinkatu Street and finds traces of the Kluuvilahti Bay, which was drained and filled out in the middle of the 19th century. Sometimes the vanished bay makes itself visible, when the sewers cannot swallow a heavy summer rain and some central streets are flooded.

Helsinki City Museum
Sofiankatu 4, tel. 169 3933
Open Mon–Fri 9am–5pm, Sat–Sun 11am–5pm
Exhibition "Helsinki on the Horizon!"
will open on 16 March.
At Kino Engel 2 video films about Helsinki.
Museum Shop.

Street Museum
Sofiankatu, open 24h, free admission
15 May *Sofia's Day*
Historical street party 12pm–4pm,
free admission

Hakasalmi Villa
Karamzininkatu 2, tel. 169 3444
Open Wed–Sun 11am–5pm
Emotion

Sederholm House
Aleksanterinkatu 16–18, tel. 169 3625
Open Wed–Sun 11am–5pm
1 June–31 August daily 11am–5pm
Wedding

Burgher's House
Kristianinkatu 12, tel. 135 1065
Open until 21 April Wed–Sun 11am–5pm

Tram Museum
Töölönkatu 51 A, tel. 169 3576
Open Wed–Sun 11am–5pm

School Museum
Kalevankatu 39–43, tel. 3108 7066
Open until 31 May Wed–Sun 11am–5pm

Power Station Museum
Hämeentie 163, tel. 3108 7064
Open 5 June–25 August Wed–Sun 11am–5pm

Tuomarinkylä Museum & Children's Museum
Tuomarinkylän kartano, tel. 728 7458
9 June *Historical picnic in the manor park*
at noon–3pm, free admission

Worker Housing Museum
Kirstinkuja 4, tel. 146 1039
Open 2 May–29 September Wed–Sun 11 am–5 pm

The Amazing Time Machine Signe
Rautatientori. Free admission
Open 31 May–1 September daily 11am–6pm

**Virtual Museum & homepages
of the City Museum**
www.hel.fi/kaumuseo

Entrance fees
3/1,50 €, children under 18 free.
On every Thursday as well as on the International
Museum Day May 18th and Helsinki Day June 12th
the admittance is free for everyone. Entrance to
the events is included in the museum entrance
fee, if not otherwise mentioned.

The museums and Museum shop are
closed on Easter 29 March–1 April, 1 May
and Midsummer 21–23 June.

Helsingfors stadsmuseum våren och sommaren 2002

Museum	Utställning
Helsingfors stadsmuseum Sofiegatan 4, tel. 169 3933 Öppet må-fre kl. 9–17, lö-sö 11–17	Utställningen "Helsingfors vid horisonten!" öppnas 16.3.2002. Kino Engel 2: videofilmer med Helsingforsmotiv. Museibutik. 4.4. Påsken 2002. Dokumentation av nutidskulturen kl. 14–19. Fritt inträde. 15.5. Sofiedagen. Fritt inträde.
Gatumuseet Sofiegatan, öppet dygnet runt.	15.5. Sofiedagens gatuevenemang kl. 12–16. Fritt inträde.
Villa Hagasund Karamzinsgatan 2, tel. 169 3444 Öppet ons-sö kl. 11–17	Känslan – stadens emotionella dimension
Sederholmska huset Alexandersgatan 16–18, tel. 169 3625 Öppet ons-sö kl. 11–17 1.6.–31.8. dagligen kl. 11–17	Bröllop 14.2. Alla hjärtans dags evenemang kl. 15–20. Fritt inträde. 3.3. Sibelius-Akademins elevkonsert kl. 15. 14.4. Bröllopssånger, musikföreläsning kl. 15. 5.5. Sibelius-Akademins elevkonsert kl. 15.
Sprutmästarens gård Kristiansgatan 12, tel. 135 1065 Öppet t. o. m. 21.4. ons-sö kl. 11–17	
Spårvägmuseet Tölögatan 51 A, tel. 169 3576 Öppet ons-sö kl. 11–17	2.2. Barnens lördag kl. 12–15. Fritt inträde. 1.3. Hyllning till Monteverdi. Konsert kl. 19. Fritt inträde. 18.4. Spårminnenas dag kl. 14–19. Fritt inträde.
Skolmuseet Kalevagatan 39–43, tel. 3108 7066 Öppet t. o. m. 31.5. ons-sö kl. 11–17	16.1.–31.5. Svenskspråkiga skolelevernas affischer för befrämjande av tolerans. 11.4. Skolsånger om våren och sommaren kl. 18–20. Allsång på finska.
Kraftverksmuseet Tavastvägen 163, tel. 3108 7064 Öppet 5.6.–25.8. ons-sö kl. 11–17	
Domarby museum Domarby gård, tel. 728 7458 Öppet ons-sö kl. 11–17	Ett hem 9.6. Historisk picknick i herrgårdsparken kl. 12–15. Fritt inträde.
Barnmuseet Domarby gård, tel. 728 7458 Öppet ons-sö kl. 11–17	Barnens stad 24.3. Påskpyssel för hela familjen kl. 13–16. 20.3.–15.5. Museiklubb på finska för 7–10-åringar på onsdagar kl. 14–15.30. 23.5. Vårlekar kl. 10–13.
Arbertarbostadsmuseet Kristinegränden 4, tel. 146 1039 Öppet 2.5.–29.9. ons-sö kl. 11–17	
Signe – den makalösa tidsmaskinen Järnvägstorget. Fritt inträde. Öppet 31.5.–1.9. dagligen kl. 11–18	
Inträdesavgifter 3/1,50 €, fritt inträde för alla under 18 år. Varje torsdag samt på den internationella museidagen 18.5. och Helsingforsdagen 12.6. fritt inträde. Tillträde till evenemangen med museets inträdesbiljett, ifall ej annat anges.	
Museerna och Museibutiken håller stängt på påsken 29.3.–1.4., valborg 1.5. och midsommaren 21.–23.6.	

Helsingin kaupunginmuseon kevät ja kesä 2002

Museo

Näyttely

Helsingin kaupunginmuseo
Sofiankatu 4, puh. 169 3933
Auki ma–pe klo 9–17, la–su 11–17

“Horisontissa Helsinki!” -näyttely avataan 16.3.2002
Kino Engel 2: Helsinki-aiheisia videoita. Museokauppa.
4.4. Pääsiäinen 2002. Nykykulttuurin tallennusta klo 14–19. Vapaa pääsy.
15.5. Sofian päivä. Vapaa pääsy.

Katumuseo
Sofiankatu, auki läpi vuorokauden.

15.5. Sofian päivän katutapahtuma klo 12–16. Vapaa pääsy.

Hakasalmen huvila
Karamzininkatu 2, puh. 169 3444
Auki ke–su klo 11–17

Tunne – kaupunki tunteiden näyttämönä

Sederholmin talo
Aleksanterinkatu 16–18, puh. 169 3625
Auki ke–su klo 11–17
1.6.–31.8. päivittäin klo 11–17

Häät
14.2. Ystävänäpäivän tapahtuma klo 15–20. Vapaa pääsy.
3.3. Sibelius-Akatemian oppilaskonsertti klo 15.
14.4. Häälauluja, luentokonsertti klo 15.
5.5. Sibelius-Akatemian oppilaskonsertti klo 15.

Ruiskumestarin talo
Kristianinkatu 12, puh. 135 1065
Auki 21.4. asti ke–su klo 11–17

Raitoliikennemuseo
Töölönkatu 51 A, puh. 169 3576
Auki ke–su klo 11–17

2.2. Lasten lauantai klo 12–15. Vapaa pääsy.
1.3. Kunnianosoitus Monteverdille. Konsertti klo 19. Vapaa pääsy.
18.4. Ratikkamuistojen päivä klo 14–19. Vapaa pääsy.

Koulumuseo
Kalevankatu 39–43, puh. 3108 7066
Auki 31.5. asti ke–su klo 11–17

16.1.–31.5. Ruotsinkielisten koululaisten julisteita suvaitsevaisuuden edistämiseksi.
11.4. Kevään ja kesän koululauluja klo 18–20. Yhteislaulutilaisuus.

Voimalamuseo
Hämeentie 163, puh. 3108 7064
Auki 5.6.–25.8. ke–su klo 11–17

Tuomarinkylän museo
Tuomarinkylän kartano, puh. 728 7458
Auki ke–su klo 11–17

Koti
9.6. Historiallinen eväretki kartanon puistossa klo 12–15. Vapaa pääsy.

Lastenmuseo
Tuomarinkylän kartano, puh. 728 7458
Auki ke–su klo 11–17

Skidit tsiigaa stadii – Lasten kaupunki
24.3. Pääsiäisaskartelua koko perheelle klo 13–16.
20.3.–15.5. Museokerhon kevätkurssi 7–10-vuotiaille keskiviikkoisin klo 14–15.30.
23.5. Keväinen leikkipäivä klo 10–13.

Työväenasuntomuseo
Kirstinkuja 4, puh. 146 1039
Auki 2.5.–29.9. ke–su klo 11–17

Signe – ihmeellinen aikakone
Rautatientorilla. Vapaa pääsy.
Auki 31.5.–1.9. joka päivä klo 11–18

Pääsymaksut 3/1,50 €, alle 18-vuotiaat ilmaiseksi. Torstaisin sekä kansainvälisenä museopäivänä 18.5. ja Helsinki-päivänä 12.6. vapaa pääsy. Tapahtumiin pääsee museon pääsymaksun hinnalla, ellei toisin mainita.

Museot ja Museokauppa ovat kiinni pääsiäisenä 29.3.–1.4., vappuna 1.5. ja juhannuksena 21.–23.6.

Helsingin kaupunginmuseo

PL 4300
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
Puh. (09) 169 3933, fax (09) 667 665

Helsingfors stadsmuseum

PB 4300
00099 HELSINFORS STAD
Tel. (09) 169 3933, fax (09) 667 665

Helsinki City Museum

P.O. Box 4300
FIN-00099 THE CITY OF HELSINKI
Tel. +358 9 169 3933, fax +358 9 667 665

www.hel.fi/kaumuseo